Этномәдениеттану
9-сынып
1 деңгей

1. Өлең жолдарының буын саны, тармағы, ырғағы мен мағынасы жағынан және ұйқасу үйлесімі жағынан құралған жеке жүйесі қалай аталатынын белгілеңіз.
A) Тармақ
B) Шумақ
C) Бунақ
D) Буын
E) Ұйқас
2. «Қорқыт ата» кітабының 6 жырдан тұратын қолжазбасы қай жерде сақталып келе жатқанын көрсетіңіз.
A) Дрезден
B) Стамбул
C) Франция
D) Италия
E) Париж
3. Орақ батыр қайтыс болғанда, Қарасай мен Қази қанша жаста болғанын анықтаңыз.
A) Қарасай 15-те, Қази 13-те
B) Қарасай 16-да, Қази 12-де
C) Қарасай 10-да, Қази 8-де
D) Қарасай 17-де, Қази 15-те
E) Қарасай 19-да, Қази 17-де
4. Гиперболаны табыңыз.
A) Ерте, ерте заманда,
Ешкі құйрығы келте заманда...
B) Көлденең жатқан көк тасты,
Саз балшықтай иледі.
C) Шағалалы шалқар көл.
D) Алатаудың бір тауы бар,
Бір тауы бар сымбатты.
E) Құлаған жардай дүрс етіп,
Деміге түсіп басылды.
5. «Құтты білік» дастанының авторын белгілеңіз.
A) Ж.Баласағұн
B) М.Қашқари
C) Әл-Фараби
D) А.Ясауи
E) С.Сараи
6. «Тарланым», «Қызғыш құс» өлеңдерінің авторын көрсетіңіз.
A) М.Мөңкеұлы
B) К.Күржіманұлы
C) М.Өтемісұлы

D) Ш.Қанайұлы
E) Д.Бабатайұлы
7. Абайдың «Сегізаяқ» өлеңінің мазмұнына лайық жауапты анықтаңыз.
A) Ерлікке үндеу
B) Табиғат сұлулығын жырлау
C) Оқу-білімге шақыру
D) Махаббат трагедиясы
E) Қоғам бейнесі, ақын мұңы
8. Шалкиіз жыраудың толғауын табыңыз.
A) «Айналасын жер тұтқан»
B) «Ей, Абылай, Абылай!»
C) «Бөгенбай өлімін Абылай ханға естірту»
D) «Би Темірге бірінші толғау»
E) «Еңсегей бойлы ер Есім»
9. Орақ батырдан жетім қалған Қарасай мен Қазиға арнап шығарма жазған зар заман өкілін белгілеңіз.
A) М.Мөңкеұлы
B) К.Күржіманұлы
C) Ш.Қанайұлы
D) Д.Бабатайұлы
E) Ш.Бөкеев
10. *Алты ай мінсе арымас,*
Алпыс асу асқанша
Азу шалып қартаймас
Ат мықтысын табалық.
Берілген үзіндідегі көркемдік тәсілді көрсетіңіз.
A) Ассонанс
B) Теңеу
C) Аллегория
D) Кейіптеу
E) Аллитерация

11. XVIII ғ.соңы мен XIX ғ.басында әлсірей бастаған Цин империясына отарлық әрекетін күшейткен.
A) ағылшындар
B) жапондықтар
C) немістер
D) португалдар
E) мексикалықтар

12. XVIII ғасырдың екінші жартысында Қытайда сатып алынатын тауарларға еуропалықтар қандай затпен төлем жасады.
A) күміс
B) алтын
C) фарфор

D) апиын
E) шәй

13. КСРО қай жылы Ауғанстанға басып кірді?
A) 1977
B) 1978
C) 1979
D) 1980
E) 1981

14. XIX ғасырда Германияда қалыптасқан, Отто фон Бисмарктың империялық саясатын сөзсіз қолдаған партия.
A) «Еркін консерваторлар»
B) «Еркін ойлаушылар»
C) «Орталық» партиясы
D) «Жас Италия»
E) «Демократия» партиясы

15. Франция-Пруссия соғысының шешуші шайқасы өткен орын.
A) Мец
B) Сомма
C) Седан
D) Рейн
E) Неман

16. XX ғ. басындағы түркі халықтарын біріктіруді мақсат еткен саяси қозғалыс:
A) кадеттер
B) пантюркистер
C) большевиктер
D) эсерлер
E) октябристер
17. Қарқаралы петициясы қабылданды:
A) Өспен зауытында
B) Қоянды жәрмеңкесінде
C) Шалқар депосында
D) Түркістан теміржол шеберханасында
E) Семейдегі митингіде
18. XX ғ. басында Ресей мен Қазақстанда аграрлық реформа жүргізген саясаткер:
A) Д. Герберт
B) П. Столыпин
C) Т. Сидельников
D) Н. Бородин
E) М. Фольбаум
19. I-ші Мемлекеттік думаға сайланған қазақстандық депутаттар саны:
A) 9

B) 4
C) 12
D) 7
E) 15
20. XIX ғ. 70-ші жж. Ташкентте қазақ және өзбек тілдерінде шығарылған мерзімді баспасөз:
A) «Серке» газеті
B) «Қазақ» газеті
C) «Айқап» журналы
D) «Дала уалаятының газеті»
E) «Түркістан уалаятының газеті»

9-сынып
2 деңгей

1. «Қорқыт ата кітабының» қолжазбалары қайда сақталғанын табыңыз.
A) Түркістанда
B) Стамбулда
C) Лондонда
D) Ватиканда
E) Парижде
2. «Сен алтынсың – мен пұлмын,
Сен жібексің – мен жүнмін,
Сен сұлтансың – мен құлмын,
Сен сұңқарсың – мен қумын,
Жемсауыңа келгенде,
Сұлтан ием, сом жүрегін аяман». Үзіндіде қолданылған көркемдік әдісті көрсетіңіз.
A) Эпитет
B) Теңеу
C) Метафора
D) Аллегория
E) Кейіптеу
3. *«Ертексіз өскен бала – рухани мүгедек адам»* деген сөз айтылған шығарманың авторын белгілеңіз.
A) М.Мақатаев
B) Б.Момышұлы
C) Қорқыт ата
D) М.Дулатұлы
E) А.Құнанбайұлы
4. Мұрат Мөңкеұлының толғауын анықтаңыз.
A) «Зар заман»
B) «Үш қиян»
C) «Бегалыға айтқаны»
D) « Айжарыққа айтқаны»

E) «Турабай болыстыққа таласқанда айтқаны»
5. Ахмет Ясауиді кім деп атағанын табыңыз.
A) «Түркістан пірі»
B) «Екінші ұстаз»
C) «Дала данышпаны»
D) «Хас хажиб»
E) «Көмекей әулие»
6. А.Ясауидің айтар үлгісі не екенін көрсетіңіз.
A) Озбырлық
B) Мейірімділік
C) Парасаттылық
D) Менмендік
E) Өркөкіректік
7. Шешендік өнердің бірінші кезеңінің өкілін белгілеңіз.
A) Асан қайғы
B) Жиренше
C) Төле би
D) Аяз би
E) Әйтеке би
8. Салт айтысының түрін анықтаңыз.
A) Қыз бен жігіт айтысы
B) Жар-жар айтысы
C) Бәдік айтысы
D) Жұмбақ айтыс
E) Жан-жануарлар
9. *«Күн шайдай ашық, жылы еді. Аспанда бұлт жоқ, жел де жоқ. Айнала иірім-иірім орман. Бойлап, таласа шыққан қайың мен қарағай».*
Үзіндіге тән көркемдеуіш құралды табыңыз.
A) Эпитет
B) Теңеу
C) Метонимия
D) Лирика
E) Синекдоха
10. Шоқан Уәлихановтың зерттеу еңбегін көрсетіңіз.
A) «Қозы Көрпеш – Баян сұлу»
B) «Күлтегін»
C) «Ержігіт»
D) «Оғыз қаған»
E) «Еңлік-Кебек»
11. XIX ғ.соңында Қытайдың елді күйреуден сақтап қалу үшін қабылдаған «өзін-өзі күшейту» саясатының мәні.
A) батыстық технология, қытайлық дәстүр
B) еуропалық дәстүр, қытайлық тәртіп
C) еуропалық билік, қытайлық шаруашылық
D) еуропалық білім, қытайлық медицина

E) батыстық дін, қытайлық философия

12. Герман империясы жарияланған уақыт.
A) 1871жыл, қаңтар
B) 1872 жыл, қаңтар
C) 1870 жыл, қаңтар
D) 1873 жыл, қаңтар
E) 1874 жыл, қаңтар

13. 1871 жылы құрылған Герман империясы рейхстагының жоғарғы палатасы.
A) бундесрат
B) бундестаг
C) ландтаг
D) кайзер
E) канцлер

14. Ресейде басыбайлылық құқық жойылды.
A) 1861 жылы
B) 1860 жылы
C) 1862 жылы
D) 1863 жылы
E) 1864 жылы

15. 1885 жылы құрылған жалпыүнділік саяси ұйым.
A) Үнді Ұлттық Конгресі
B) Үнді Ұлттық Партиясы
C) Үнді Ұлттық Сеймі
D) Үнді Ұлттық Свараджа
E) Үнді Ұлттық Свадеши

16. XX ғ. басында «Конституциялық демократтар» немесе «Халық еркіндігі» аталған партия:
A) Кадеттер
B) Эсерлер
C) Алаш
D) Большевиктер
E) Үш жүз
17. XIX ғасырдың соңында тау-кен өнеркәсібі дамыған аймақтар:
A) Орталық және Батыс Қазақстан
B) Шығыс және Оңтүстік Қазақстан
C) Солтүстік және Шығыс Қазақстан
D) Оңтүстік және Батыс Қазақстан
E) Орталық және Шығыс Қазақстан
18. XX ғ. басында Спасск-Успен мыс кені мен зауытын, Саран-Қарағанды таскөмір кенін түгелдей сатып алған акционерлік қоғам орналасқан қала:

A) Амстердам
B) Берлин
C) Женева
D) Лондон
E) Вена
19. I Мемлекеттік думаның депутаты, 1906 жылы шілдеде аграрлық мәселе көтергені үшін, 3 айға абақтыға жабылған қазақстандық депутат:
A) М. Тайынұлы
B) Ш. Қосшығұлұлы
C) С. Жантөрин
D) Б. Қаратаев
E) А. Бірімжанов
20. Алаш қозғалысының мүшесі, ақын, жазушы, драматург Қошке Кемеңгерұлы бастамасымен шығарылған мерзімді баспасөз:
A) «Сарыарқа» газеті
B) «Алаш» газеті
C) «Айқап» журналы
D) «Балапан» журналы
E) «Қазақ» газеті

9-сынып
3 деңгей

1. Зар заман ақынын белгілеңіз.
A) Д.Бабатайұлы
B) М.Дулатұлы
C) Ш.Құдайбердіұлы
D) А.Байтұрсынұлы
E) М.Өтемісұлы
2. «Бақытсыз Жамал» романындағы кейіпкерді көрсетіңіз.
A) Жарас
B) Серкебай
C) Имаш
D) Сембек
E) Сәрсенбай
3. Т.Ахтановтың шығармасын анықтаңыз.
A) «Бақытсыз Жамал»
B) «Шырағың сөнбесін»
C) «Ұшқан ұя»
D) «Күй аңызы»
E) «Аққулар ұйықтағанда»
4. Б.Момышұлының өлеңін табыңыз.
A) «Ұшқан ұя»
B) «Отан»
C) «Достыма»

D) «Балқия»
E) «Оян, қазақ!»
5. Қорқыт атаның күйін белгілеңіз.
A) «Майда қоңыр»
B) «Ұшардың ұлуы»
C) «Ақсақ киік»
D) «Кішкентай»
E) «Ел айырылған»
6. Ақтамберді жыраудың толғаулары қай жинаққа енгенін көрсетіңіз.
A) «Айнала бұлақ басы тең»
B) «Жылнамалар»
C) «Айналайын, Ақ Жайық»
D) «Ертедегі әдебиет нұсқалары»
E) «Азау, Азау дегенің»
7. Ақтамберді Сарыұлының толғауларының негізгі тақырыбын белгілеңіз.
A) Жер дауы
B) Мейірімділік
C) Ерлік, елдік
D) Жесір дауы
E) Еңбекқорлық
8. Мұрат Мөңкеұлының кіммен айтысқанын табыңыз.
A) Жылқышымен
B) Сүйінбаймен
C) Сарамен
D) Жамбылмен
E) Біржан салмен
9. Шәкәрім Құдайбердіұлының ағартушылық бағыттағы өлеін көрсетіңіз.
A) «Кел, балалар, оқылық»
B) «Жастарға»
C) «Кәкімге»
D) «Жаныс ақынға»
E) «Жасымда ғылым бар деп ескермедім»
10. Жүсіп Баласағұнның қай қалада білім алғанын анықтаңыз.
A) Семей
B) Торғай
C) Түркістан
D) Қашғар
E) Омбы

11. XIX ғасырдағы Германияның саяси өміріне қатысты маңызды жылдарды оқиғалармен сәйкестендіріңіз:
Мерзімдер
1. 1815 жыл
2. 1834 жыл
3. 1849 жыл

4. 1866 жыл
5. 1871 жыл
Оқиғалар
A) Вена конгресі актісімен Герман одағы құрылды
B) Пруссия бастамасымен Неміс кедендік одағы құрылды
C) IV Вильгльм тәжден бас тартып, Конституцияны жоққа шығарды
D) Пруссия басшылығымен Солтүстікгермандық одақ құрылды
E) Версальда Герман империясының құрылуы жарияланды

A) 1-а, 2-в, 3-с, 4-д, 5-е
B) 1- в, 2-а, 3-е, 4-д, 5-с
C) 1-с, 2-а, 3-в, 4-д, 5-е
D) 1-д, 2-в, 3-а, 4-с, 5-е
E) 1-с, 2-е, 3-с, 4-в, 5-а

12. Қытай
«Таяудағы бітім конференциясында Жапония Циндаоны бөліп алу және Шаньдунге бақылау жасау құқығын талап етті және дегеніне қол жеткізді. Оның жеңісі біздің жеңілісімізді білдіреді. Жапонияға Шаньдунде билік ету құқығын беру Қытайдың тәуелсіздігін бұзып, елді апатқа әкеп тірейді. Сондықтан да біз, студенттер, ұйымдасқан түрде шетел елшіліктеріне барып, барлық елдерден қолдау, әділеттілік талап етеміз. Біз, жұмысшылар, саудагерлер, халықтың және басқа да топтары ұлттық жиналысты шақыру үшін, ұлттық тәуелсіздігімізді қорғап қалу үшін көтеріліп, қолдан келген шаралардың бәрін жасайды деп үміттенеміз. Қытайдың келешекте өмір сүруі не құрып бітуі осыған байланысты. Барлық отандастарымыз еліміздің жерін бөлшектеуге болмайтындығын түсінуі керек, халықтың бас июіне жол бермеу керек. Елімізге қауіп төнді. Отандастар, күреске шығыңдар!»
Құжатта сипатталған конференция нәтижесінде орын алмаған оқиғаны анықтаңыз.
A) Жапония Қиыр Шығыстан АҚШ пен Ұлыбританияны ығыстыруға талпынды
B) Жапония Тынық мұхит пен Қиыр Шығыстағы үстемдігін нығайтты
C) Жапония Маньчжурия аймағын басып алуға кірісті
D) Жапония Германияның Тынық мұхитындағы бірқатар отарларын иеленіп алды
E) Жапония Шаньдун түбегіне өзінің құқығын бекітіп

13. «Таяудағы бітім конференцияда Жапония Циндаоны бөліп алу және Шаньдунге бақылау жасау құқығын тал ап етті және дегеніне қол жеткізді. Оның жеңісі біздің жеңілісімізді білдіреді. Бұл мемлекетке Шаньдунде билік ету құқығын беру Қытайдың тәуелсіздігін бұзып, елдік апатқа әкеп тірейді. Сондықтан да біз студенттер, ұйымдасқан түрде шетел елшіліктеріне барып, барлық елдерден қолдау, әділдік талап етеміз. Біз, жұмысшылар, саудагерлер, халықтың және басқа да топтары Ұлттык жиналысты шақыру үшін, ұлттық тәуелсіздігімізді қорғап қалу үшін көтеріліп, қолдан келген шаралардың бәрін

жасайды деп үміттенеміз. Қытайдың келешекте өмір сүруі, не құрып бітуі осыған байланысты. Барлық отандастарымыз еліміздің жерін бөлшектеуге болмайтындығын түсінуі керек. Елімізге қауіп төнді. Отандастар, күреске шығыңдар!».
Мәтінде сипатталған оқиға Қытайда қандай саяси жағдайдың тууына себеп болды?
A) азамат соғысының басталуына
B) антиимпериялистік қозғалыстардың басталуына
C) монархияның құлауына
D) антижапондық майданның құрылуына
E) ихэтуандар козғалысының басталуына

14. Экономистер дағдарыстан байқау және қателіктер әдісі арқылы да, теория көмегімен де шығу жолдарын іздестірді. Әр түрлі көзқарастар тоқырасты (әлеуметтік рыноктік шаруашылықтың либералдық теорияларынан шаруашылықты және социалистік теорияларына дейін). Бұл ізденістерде ең үлкен табыс ағылшын экономисі Дж. М.Кейнстің үлесіне тиді. Ол өзінің теориясының негізін «Жұмыспен қамту, пайыз және ақша теориясы» (1936) кітабында баяндады.
Мәтінде экономиканың дамуына жасалған мемлекеттік реттеудің мақсатында жасалған теорияны анықтаңыз:
A) Ауылшаруашылық саласын дамыту теориясы
B) Микроэкономикалық теориясы
C) Макроэкономикалық теориясы
D) Өнеркәсіпті дамыту
E) Банк саласын ірілендіру

15. 1929-1933 ж әлемдік экономикалық дағдарыстан шығу жолындағы Германияның ұстанған саясаты.
A) Мемлекет экономиканы реттеудің негізгі тетігін қолына алып, бірқатар реформалар жүргізді
B) Дағдарыстан шығарда социал-реформашыл жолды таңдады. Мемлекеттің реттеуші рөлін кеңейту демократия негіздеріне әсер еткен жоқ
C) Әлеуметтік-экономикалық саланы мемлекеттендіру үдерістері бір мезгілде парламенттік демократияны қысқарту және тоталитарлық режимді құру арқылы жүрді
D) 40 сағаттық жұмыс аптасын енгізді
E) Әлеуметтік сақтандыру

16. XX ғ. басында қазақстандық өндіріс орындарына капитал құйған елдер:
A) Франция, Англия, Германия
B) Корея, Жапония, Үндістан
C) Голландия, Португалия, Швеция
D) Бельгия, Норвегия, Албания
E) Қытай, Түркия, Иран

17. XX ғ. басында қазақ депутаттары сайланды тек қана:
A) I-ші және III-ші Мемлекеттік думаға
B) I-ші және II-ші Мемлекеттік думаға
C) II-ші және III-ші Мемлекеттік думаға
D) III-ші және IV-ші Мемлекеттік думаға
E) II-ші және IV-ші Мемлекеттік думаға
18. Мерзімді баспасөз бен оның редакторларын сәйкестендіріңіз:
1. «Қазақ» газеті 2. «Серке» 3. «Жаңа Түркістан»
а. Шоқай М. б. Байтұрсынов А. в. Дулатов М.
A) 1-в; 2-б; 3-а.
B) 1-б; 2-а; 3-в
C) 1-а; 2-б; 3-в.
D) 1-б; 2-в; 3-а.
E) 1-а; 2-в; 3-б.
19. XX ғ. 20 жылдарында офицерлер мен қоныс аударушыларға берілген Жетісу мен Оңтүстік Қазақстанның 1 миллион десятинадан астам жерін қазақтарға қайтарған іс-шара:
A) жер-су реформасы
B) жаңа экономикалық саясат
C) әскери коммунизм саясаты
D) ұжымдастыру науқаны
E) индустрияландыру науқаны
20. Қазақ КСР-і соғыс қарсаңында одақ көлемінде бірінші орынға шықты:
A) көмір өндірісі бойынша
B) қорғасын өндірісі бойынша
C) түсті металл өндірісі бойынша
D) мұнай өндірісі бойынша
E) темір өндірісі бойынша